
Aktiviteter för ökad andel biodrivmedel i Karlstad Region Värmland, Sweden

Inledning

Karlstad kommun har sedan flera år haft en uttalad vision om att vara en framstående kommun inom miljöområdet. Kommunen var också tidig med att ta fram en transportpolicy och att tänka på kollektiv- gång- och cykeltrafikmöjligheter vid planering av nya bostadsområden. I Karlstad har ett antal olika aktiviteter och åtgärder genomförts för att dels öka andelen biobränsle drivna fordon till kommunens egna transporter dels för att uppmuntra företag och invånare till att minska sin klimatpåverkan från transporter.

Bland de insatser som kan nämnas är: målen gällande transporter i kommunens Energiplan, utredning om möjligheter att etablera bilpool i ett av de områden där exploatering pågår, gratis parkering för miljöbilar, projektet TRIPP – certifiering av företagsresor samt ett flertal andra aktiviteter. Denna fallstudie beskriver några av Karlstad kommuns insatser. Också i andra värmländska kommuner pågår ett kontinuerligt arbete med att öka andelen biodrivmedel av använt transportbränsle.

Målet 100% miljöfordon i egna fordonsflottan

Kommunstyrelsen i Karlstad kommun antog i februari 2006 målen (Energiplan Karlstad kommun 2006-2010) att:

- 75 % av kommunens personbilar skall vara miljöbilar vid utgången av 2008
- 80 % av allt drivmedel som förbrukas i kommunens miljöfordon skall vara förnyelsebart, t.ex. etanol, biogas eller elektricitet vid utgången av 2008
- 100% av kommunens personbilar skall omfattas av Karlstads kommuns miljöbilsdefinition vid utgången av 2010

Inne på det sista året av tidsperioden kan konstateras att målet nära på uppnåtts. För arbetsfordon antogs i vid samma tillfälle bland annat målet att 75 % av kommunens arbetsfordon skall drivas med förnyelsebart drivmedel senast år 2010. Under samma tidsperiod har också förvaltningen av kommunens fordonsflotta omstrukturerats till att hanteras mer centralt istället för att varje avdelning har sin egna fordon.

Parkering av miljöfordon

Ägare av miljöfordon kan beviljas kostnadsfritt parkeringstillstånd i Karlstad kommun, gällande för många parkeringsplatser, zoner för gatuparkering samt landstingets parkeringsplatser vid sjukhuset och vårdcentraler. Fordon skall uppfylla Vägverkets definition av miljöfordon. För etanolbilar gäller att 80% av tankat bränsle skall vara förnyelsebart och för gasbilar 65%, för att detta skall kunna kontrolleras är bilägaren skyldig att spara kvitton från tankningar.

The sole responsibility for the content of this document lies with the authors. It does not necessarily reflect the opinion of the European Union. The European Commission is not responsible for any use that may be made of the information contained therein.

Utredning om bilpoolsetablering

I Karlstad kommuns transportstrategi beskrivs hur en effektivare organisation av bilanvändning kan motverka ett fortsatt och ökat bilberoende. Ett exempel på detta kan vara att fler verksamheter och privatpersoner ansluter sig till bilpooler.

En bilpool innebär att flera användare (privatpersoner, företag, organisationer) delar på ett antal fordon. Driften av bilpoolen kan antingen göras i form av ett medlemskooperativ eller genom att ett kommersiellt företag äger bilarna och sköter administration. Bilpooler kan vara slutna, halvöppna eller öppna. En halvöppen bilpool innebär att privatpersoner på kvällar och helger har tillgång att använda bilarna.

Att vara som privatperson använda bilpool istället för att äga egen bil kan innebära besparingar i form av skatt, avgifter, underhåll och värdeminskning. Företag kan göra besparingar till exempel i form av minskade kostnader för parkeringsplatser.

Bilarna i en bilpool är vanligtvis miljövänligare och trafiksäkrare än privata bilar. Ofta kan bilarna köras på biodrivmedel. För anslutna företag kan bilpoolen innebära att bilresandet minskar, en resa med bilpoolsbil kräver lite mer planering än att använda privat bil i tjänsten vilket kan leda till att resan ifrågasätts. Istället kan resor undvikas helt eller ersättas med till exempel cykel eller gångtrafik. En annan positiv miljöeffekt är att genom att anställda får god tillgång till bil på arbetsplatsen kan fler välja alternativa färdmedel till och från jobbet istället för att behöva ta med sin privata bil till arbetsplatsen.

I Karlstad finns för närvarande (vår/sommar 2010) ett bilkooperativ för privatpersoner men vars bilar dagtid även nyttjas av verksamheter. Det finns också en halvöppen bilpool genom att Arbetsförmedlingen använder bilpoolsbilar som är tillgängliga för allmänheten på kvällar och helger.

För att nya bildelningssystem skall kunna etableras är föregående kartläggningar nödvändiga. Karlstads kommun gav därför i uppdrag till en konsultfirma att utreda förutsättningar för ett eventuellt införande av bilpool på Kanikenäsområdet och försöka bestämma den potentiella nyttan med bilpool i området utifrån ett boende- och näringslivs/företagsperspektiv. Utredningen skulle också undersöka om de funna förutsättningarna möjliggör för en kommersiell bilpoolsaktör att etablera verksamhet samt utarbeta strategidokument och en beskrivning av hur förankringsprocessen skall genomföras.

För att en bilpoolsbil skall ha ekonomisk bärighet behöver den utnyttjas fem till sex timmar per dag. Främst tidsmässigt korta resor lämpar sig för bilpool. För effektivt utnyttjande av poolbilarna är ofta poolerna öppna för allmänhet och företag under hela dygnet. Om en ny bilpool etableras och reseunderlaget är osäkert eller inte tillräckligt stort kan krävas att de företag som önskar vara medlemmar betalar ett garantibelopp varje månad.

Etableringsprocessen av en bilpool går vanligen till så att en intressent som vill kunna nyttja poolen kontaktar en bilpoolsleverantör. För att en pool ska etableras krävs att företaget eller tänkt område för etablering har tillräckligt stort resandeunderlag för att ha ekonomisk bärighet. Praktiska förutsättningar för att en bilpool skall kunna etableras är att det finns fasta uppställningsplatser tillgängliga samt att det finns en part på plats som kan sköta service och underhåll av fordonen.

The sole responsibility for the content of this document lies with the authors. It does not necessarily reflect the opinion of the European Union. The European Commission is not responsible for any use that may be made of the information contained therein.

Kanikenäset är ett långsmalt område omgivet av vatten, beläget i centrala delen av Karlstad. Idag består bebyggelsen till stor del av kontorslokaler omgivna av parkeringsytor, men det finns också uppförda bostadshus. Området kommer antagligen att förtätas med blandad bebyggelse.

Primärt underlag för en bilpool är de verksamheter som finns på Kanikenäset idag. Nio av de företag som finns på Kanikenäset har genom projektet TRIPP genomfört resvaneundersökningar under åren 2006-2008. Resultaten från dessa utredningar har används som underlag för utredningen om möjlig bilpoolsetablering.

Resvaneundersökningarna visar att cirka en fjärdedel av de som svarat på enkäten genomför minst en tjänsteresa per vecka kortare än 5 km, och nästan lika många gör minst en resa mellan 5 och 10 km per vecka. Av det totala antalet resor har 77% uppgetts ske med bil, och av dessa 40% med privat bil. Det finns i enkäterna inte uppgett hur länge resorna varar tidsmässigt men med antagandet att hälften av tjänsteresorna som genomförs är kortare än fyra timmar kan konstateras att det på Kanikenäset finns potential för att etablera en bilpool.

Utredarens förslag till fortsatt arbete är att de mest potentiella och geografiskt närliggande företagen väljs ut och kontaktas för undersökning av intresse och behov. Kommunen kan här initiera och driva en samordnings- och förankringsprocess.